

80-lecie sztandaru PSP

#Historia #Lotnictwo wojskowe 15 lipca 2021

W Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie odbyła się konferencja prasowa dotycząca 80. rocznicy nadania Sztandaru Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii.

Inspektor Sił Powietrznych gen. bryg. Stanisław Ujejski ze sztandarem wręczonym mu przez Naczelnego Wodza, gen. broni Władysława Sikorskiego w obecności gen. Charlesa Portala, Szefa Sztabu Lotniczego Wielkiej Brytanii (tzn. dowódcy RAF). Baza RAF Swinderby, 16 lipca 1941

Myśl wykonania sztandaru dla odradzającego się na Zachodzie lotnictwa polskiego zrodziła się pod koniec 1939 w bazie Lyon-Bron we Francji. Inicjatorem był kpt. pil. Jan Hryniewicz. Pod jego nadzorem i w myśl jego sugestii powstały wzory i rysunki sztandaru, przygotowane przez podchorążych: Kazimierza Karaszewskiego i Zbigniewa Wojdę. Projekt wzorowany był na znakach bojowych II Rzeczypospolitej, jednak z istotnymi odstępstwami. Rysunki zostały wysłane drogą konspiracyjną do okupowanego Wilna, gdzie dr med. Zofia Wasilewska-Świdowa, żołnierz ZWZ/AK, zorganizowała wykonanie sztandaru. Następnie został on przemycony na Zachód, w czym pomógł m.in. japoński dyplomata Chiune Sugihara.

Orła na drzewce zaprojektowała Zofia Wisznicka-Kleczyńska, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Według jej projektu firma Spinks & Son wykonała odlew z zebranych wśród lotników srebrnych monet, złotych obrączek i sygnetów.

Gen. bryg. Stanisław Ujejski wręcza sztandar dowódcy 300 Dywizjonu Bombowego Ziemi Mazowieckiej, płk. pil. Wacławowi Makowskiemu

Podczas uroczystości 16 lipca 1941 w bazie Swinderby koło Lincoln (ówczesnym miejscu stacjonowania Dywizjonów Bombowych 300 i 301) sztandar został wręczony lotnikom przez Naczelnego Wodza, gen. broni Władysława Sikorskiego w obecności gen. Charlesa Portal, Szefa Sztabu Lotniczego Wielkiej Brytanii (tzn. dowódcy RAF). W imieniu PSP sztandar przyjął Inspektor Sił Powietrznych gen. bryg. Stanisław Ujejski.

Od tego dnia sztandar spędzał po kilka miesięcy w kolejnych dywizjonach PSP. Jako pierwszy otrzymał go 300 Dywizjon Bombowy. Następnie, zgodnie z regulaminem, sztandar wędrował po kolei do wszystkich dywizjonów polskich. Po II wojnie światowej sztandar pozostał w Wielkiej Brytanii. Znajdował się w ekspozycji muzealnej Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Władysława Sikorskiego w Londynie.

Poczet sztandarowy Dywizjonu 300 podczas defilady w Swinderby 16 lipca 1941 / Zdjęcia: via Wojtek Matusiak

Po upadku komunizmu, w trakcie Światowego Zjazdu Lotników Polskich, we wrześniu 1992 sztandar został przywieziony do Polski. Obecnie historyczny sztandar znajduje się w Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie.

Co ciekawe, jedna z jego wiernych replik znajduje w bazie RAF Northolt, gdzie jest wykorzystywana podczas uroczystości związanych z historią Polskich Sił Powietrznych.